

1 MINNE KERSTEN CONSTANT COMPANION

Constant Companion (film still), 2021 De enige echte hoofdrolspeler in de korte video van Minne Kersten is een raaf. De grote vogel lijkt opgesloten in een huiskamer die spaarzaam is gemeubileerd met een tafel, een stoel en een kast. De onverwachte binnendringer laat je beseffen dat de persoon die hier woont afwezig is. De raaf hipt schijnbaar doelloos rond. Hij pikt met zijn snavel naar de muur. Hij zit boven op een opengetrokken lade met daarin een doos tissues die hij ritmisch een voor een met zijn bek ervit trekt. We horen het geritsel van zijn veren, de dofte tred, het gekras van scherpe nagels, geluiden die de naargeestige sfeer versterken. Hoe meer we pogen enige zin te ontdekken in wat we zien en horen, hoe ondoorgrondelijker het gedrag van de vogel is. Zijn doen en laten heeft een soevereine autonomie, alsof het dier een menselijk wezen is.

In de geschiedenis van de kunst en de populaire cultuur is de raaf een bekend symbool. De donkere vogel verschijnt vaak ten tonele als boodschapper van naderend onheil (zoals in Edgar Allen Poe's wonderschone gedicht *The Raven* uit 1845), of als belichaming van een geest uit het hiernamaals. Zijn verontrustende aanwezigheid binnenskamers werpt een ander licht op de huiselijke omgeving. Thuis, de plek die verondersteld wordt geborgenheid, beschutting en comfort te bieden,

verandert in een unheimisch decor, aangetast door verval, behekst door traumatische geschiedenissen.

Regelmatig keert Kersten in haar werk terug naar het thuisgevoel als een psychische constructie, waarbij driedimensionale bouwsels een instabiele gemoedsgesteldheid lijken te verbeelden. In *Constant Companion* lijkt de wens te gedenken te botsen op een verlangen naar vergetelheid.

Door te werken zonder script en met een levend dier laat Kersten enige chaos en onvoorspelbaarheid in het productieproces toe. De raaf is vier uur lang gefilmd met vaste camera's en één camerapersoon, in een zelfgebouwde filmset die met gordijnen was afgesloten. Vervolgens zijn de opnamen gemonteerd tot een loop van bijna acht minuten. Oorspronkelijk maakte de film deel uit van een grote installatie met dezelfde titel die getoond is in Hotel Maria Kapel in Hoorn, in een ruimte die leek op een kelder. In De Ateliers wordt *Constant Companion* getoond onder een verlaagd en deels vervallen plafond, waarmee de filmische ruimte is uitgebreid naar de driedimensionale tentoonstellingsruimte.

Minne Kersten (1993, Utrecht, Nederland, woont in Amsterdam en Brussel) was deelnemer aan De Ateliers van 2018 tot 2020. Sindsdien zijn haar video-installaties, sculpturen en schilderijen getoond in Snooper (Brussel), Annet Gelink Galerie (Amsterdam), Hotel Maria Kapel (Hoorn) en Haus Wien (Wenen). Dit jaar volgen solotentoonstellingen bij Art Rotterdam, het Bonnefantenmuseum (Maastricht) en The Living Art Museum (Reykjavik). De kunstenaar wordt vertegenwoordigd door Annet Gelink Galerie (Amsterdam).

2 BENJAMIN RAMÍREZ-PÉREZ & VINCENT CERAUDO SUN SURFACE

Sun Surface (film still), 2021

De sciencefictionfilm *Sun Surface* omvat zowel geïncsceneerde scènes als documentaire beelden. Het verhaal speelt zich af in de nabije toekomst in de woestijn bij Ordos, een spookstad in Binnen-Mongolië. In deze onbewoonde streek doen zich vreemde gebeurtenissen voor. Op onvoorspelbare en spontane wijze lijkt de zon het oppervlak van de aarde plaatselijk te verschroeien. Wetenschappers in plastic jassen trekken de woestijn in om de mysterieuze incidenten te bestuderen. In het laboratorium waar hun vondsten worden geanalyseerd ligt een tarotkaart van de Zon, als teken van naderend onheil. 'Once mankind projected its future in outer space, among the stars,' zegt een voice-over. 'Now the star has come to us.' 's Nachts betreden de wetenschappers de verlaten stad waar hoogbouw fonkelt in kleurig neonlicht. De overvloed aan energie heeft de economische groei en de verstedelijking gestimuleerd, maar leidt ook tot excessen, tot een overdaad die destructief blijkt te zijn. Onheilspellend cirkelt de camera rond een spectaculair complex van luxueuze appartementen, ontworpen door kunstenaar Ai Wei Wei, dat nooit is afgebouwd. De toekomstvoorspelling van de film kan niet zwarter:

'Every single cell in our bodies contains elements created in the burning centre of a collapsing star. One day all these stars will be dead. And the universe will be shut down.'

Versterkt door de dreigende dreun van de muziek herinnert *Sun Surface* ons niet alleen aan de afhankelijkheid van het leven op aarde van de zon, maar ook aan de exorbitante energieverspilling in een technologische wereld die steeds harder groeit. Tegen de achtergrond van China's snelle opmars naar politieke en economische macht op het wereldtoneel, stellen de filmmakers ongebreidelde groei in energieconsumptie en technologische vooruitgang ter discussie, juist in een tijd van een ongekende klimaatcrisis. Ze benutten alle digitale middelen die hun medium te bieden heeft om het publiek te verleiden zich mee te laten voeren op golven van visuele uitputting.

Benjamin Ramírez-Pérez (1988, Keulen, Duitsland, woont in Keulen) was deelnemer aan De Ateliers van 2016 tot 2018. Zijn films werden getoond op filmfestivals en in tentoonstellingen bij Markus Lüttgen Galerie (Düsseldorf), Julia Stoschek Collection (Düsseldorf) en Skulpturenmuseum Glaskasten (Marl).

***Sun Surface* is een coproductie met kunstenaar Vincent Ceraudo (1986, Fontainebleau, Frankrijk, woont in Parijs), deelnemer aan De Ateliers van 2016 tot 2018. Zijn films, fotowerken en installaties zijn te zien geweest op filmfestivals en in kunstcentra als Nitja Center for Contemporary Art (Oslo), Antonio Ratti Foundation (Como), Frac Grand Large-Hauts-de-France (Dunkerque), Van Zijl Langhout Contemporary Art (Amsterdam), MAXXI Museum (Rome) en LAM Musée d'art Moderne, d'art contemporain et d'art Brut (Lille).**

3 GHITA SKALI THE INVADERS

The Invaders, 2021 (film still), collectie Stedelijk Museum

De video's, installaties, performances en plaatsgebonden projecten van Ghita Skali zijn gebaseerd op onderzoek naar opmerkelijke feiten en verhalen in de massamedia, zowel in het westen als in de Arabische wereld, en wat die wetenswaardigheden onthullen over machtsverhoudingen, sociale hiërarchieën en culturele mythen. Haar nieuwste film *The Invaders* biedt een ironische blik op migratie. De structuur is ontleend aan een Amerikaanse televisieserie uit de jaren zestig over buitenaardse wezens die de aarde binnenvallen, preciezer gezegd: op de satirische remake van deze sciencefiction-serie door de Franse comedygroep *Les Inconnus* in de jaren negentig, waarin de marsmannetjes zijn vervangen door Arabische en Aziatische migranten. Ghita Skali brengt ons een remake van deze remake. Opnieuw zijn alle rollen omgedraaid.

De film begint met nieuwsuitzendingen over Europese toeristen die zijn gestrand op de vliegvelden bij hun zonnige vakantiebestemmingen tijdens de uitbraak van de COVID-19 pandemie. Politici van de Europese Unie worstelen met de repatriëring van grote aantallen reizigers, maar veel witte mensen zien zich gedwongen te overleven als *persona non grata* in de zogeheten *Global South*. Het verhaal gaat over Houria, een Marokkaanse wier dagelijks leventje wordt gehinderd door de nieuwkomers.

Zo is haar favoriete Marokkaanse biscuit Bimo vervangen door een Frans koekje van het merk Le Petit Prince (een knipoog naar het gelijknamige boek dat op alle scholen in de Franstalige wereld wordt gelezen). Op straat wordt ze lastiggevalen door opdringerige, witte 'beg-packers' die haar auto willen wassen of haar goedkope prullen willen aansmeren. Uiteindelijk verliest ze haar vriend, een politieagent die collaboreerde met de indringers, aan een noodlottig ongelukje met het eten van varkensvlees.

Skali's fictieve verhaal wijst op een harde economische werkelijkheid: die van wereldwijde migratie van arbeidskrachten en de invasie van westerse merken op lokale markten in Afrika. Ook de politiek rond de pandemie wordt aangekaart – velen achten een harde, autoritaire aanpak effectiever dan democratische debatten over grondwettelijke rechten. De sterren in deze hilarische parodie zijn de leden van Kabareh Cheikhats, een groep Marokkaanse acteurs die eer betoont aan de oorspronkelijke Cheikhats: zangeressen en danseressen die heimelijk actief waren in het verzet tijdens de Franse koloniale bezetting. Hun overdreven theatraliteit past perfect bij het karikaturale karakter van televisieamusement. Het feit dat donkere, bebaarde mannen de rollen spelen van witte Europese vrouwen maakt de verwarring alleen maar groter. Het publiek wordt uitgenodigd plaats te nemen op meubeltjes bestemd voor honden.

Ghita Skali (1992, Casablanca, Marokko, woont in Amsterdam) was deelnemer aan De Ateliers van 2018 tot 2020. Recentelijk is haar werk getoond in het Stedelijk Museum (Amsterdam), Manifattura Tabacchi (Florence), Het Nieuwe Instituut (Rotterdam), Palais de Tokyo (Parijs), Das Weisse Haus (Wenen) en Kulte Gallery (Rabat). The Invaders kwam tot stand in opdracht van het Stedelijk Museum, Amsterdam, waar het in september 2021 in première ging in de time-based media serie 'Sketches for the Future'. Gedurende Amsterdam Art Weekend is werk van Ghita Skali te zien bij Van Zijl Langhout Contemporary Art, Brouwersgracht 161, Amsterdam.

4 RAPHAELA VOGEL ATOMTHEORIE

Atomtheorie (film still), 2020

Atomtheorie opent met beelden van de kunstenaar die op straat loopt in een carnavalesk kostuum, een pak dat de suggestie wekt dat zij wordt rondgedragen door een sumoworstelaar (attributen uit de entertainmentindustrie figureren veelvuldig in Vogels werk).

Ze loopt in de pas met de maat van de muziek, ontleend aan het populaire ballet De Notenkraker, waardoor de openingsscène wel iets weg heeft van een muziekvideo. Feitelijk is de choreografie van haar loopje geïnspireerd op paardendressuur, om precies te zijn: op een Kür van het wereldberoemde paard Totilas, een Nederlandse prijswinnende hengst die in 2020 overleed.

Beelden van de wandeling worden afgewisseld door scènes waarin de kunstenaar een Latijnse tekst voorleest van Lactantius, daterend uit het begin van de vierde eeuw, waarin de schrijver openlijk de theorie van de oude Grieken over atomen ter discussie stelt. De Engelse ondertiteling luidt: 'There are philosophers who say that the world had formed from indivisible particles. Those who harbour within them such a belief I cannot find worthy. For now, I am asking: those tiny particles, where are they then? Who has ever seen them, who has experienced them or heard them?' Vogels intonatie volgt het ritme van de muziek. Blijkbaar is er weinig verschil tussen de manier waarop mensen kennis uit de oudheid tot zich nemen en de manier waarop paarden wordt aangeleerd te trippelen.

In het tweede deel van de video scant de kunstenaar de duizenden boeken in de omvangrijke bibliotheek van haar partner. Door het gebruik van een fish eye lens lijken de boekenplanken opgerekt en omgebogen tot kleurige krullen, als een soort visueel equivalent van gedachtestromen. De scene fungeert als scharnier tussen het eerste deel, dat over geritualiseerde vormen van kennisverwerving gaat, en het derde, waarin doorschijnende treinwagons een indruk geven van de ongereguleerde mateloosheid waarmee kennis wordt verspreid. De film besluit met beelden van een witte poedel die driftig zijn vacht vitschudt.

In tegenstelling tot de gebruikelijke werkverdeling in de filmindustrie, doet Raphaëla Vogel alles zelf en werkt ze zonder crew. Ze verschijnt zowel voor als achter de camera, die ze eigenhandig bedient via een selfiestick of een drone met afstandsbediening. Haar optreden is niet zozeer een acteersprestatie: zij is iemand die iets doet, waarbij onduidelijk is of ze nu zichzelf is of een rol speelt. Het draagt bij aan de keukentafelsthetiek van de film: de doe-het-zelf-houding van de punk omgezet naar het digitale tijdperk. Je hoeft niet veel knowhow te hebben om de draak te kunnen steken met kennisproductie.

Raphaëla Vogel (1988, Neurenberg, Duitsland, woont in Berlijn) was deelnemer aan De Ateliers van 2014 tot 2016. Haar videosculpturen en installaties waren recentelijk te zien in solotentoonstellingen in Le Confort Moderne (Poitiers), Kunsthau Bregenz (Bregenz), Neues Museum (Neurenberg), Haus der Kunst (München) en Kunsthalle Basel (Bazel). In 2022 volgt een solotentoonstelling in Museum De Pont (Tilburg). De kunstenaar wordt vertegenwoordigd door BQ Gallery (Berlijn) en Galerie Gregor Staiger (Zürich). Atomtheorie was onderdeel van de videosculptuur Fuge meam Propinquitatem, die voor het eerst werd getoond in BQ Gallery in 2021.

Los Huesos (film still), 2021 De droomachtige scènes van de Chileense filmmakers Cristóbal León en Joaquín Cociña zijn doortrokken van het magisch realisme dat zo diep verankerd is in de Latijns-Amerikaanse kunst en cultuur. In hun films, gemaakt met stop-motion animatietechnieken, proberen zij het onzichtbare tastbaar te maken. De hoofdrol is weggelegd voor bewegende poppen en voorwerpen die ogenschijnlijk een eigen leven leiden. De films herinneren niet alleen aan de onschuld van de kindertijd maar wekken ook ongemakkelijke gevoelens van onbehagen en angst. Los Huesos (De Beenderen) is een fictief verslag van de ontdekking van de eerste animatiefilm ter wereld. Die film ontstond in 1901 in Chili, lang voor de oudste animatiefilms die we vandaag de dag kennen. In teruggevonden fragmenten van de gehavende rolprent komen twee spoken uit het Chileense verleden tot leven. Een meisje graaft het stoffelijk overschot op van oligarch Diego Portales, de minister die aan de wieg stond van de Chileense grondwet uit 1833, en zet zijn beenderen weer in elkaar. De andere reïncarnatie is die van Jaime Guzmán, die wel beschouwd wordt als het slechte geweten van dictator Pinochet. Beiden verschijnen ten tonele als tragische geesten uit het verleden die een verwoestende impact hebben — een

Druijloft gaat is vlammen op.

Met *Los Huesos* zinspelen de filmmakers op de huidige revisie van de Chileense constitutie. Het moderne Chili wil haar eeuwenoude wetten actualiseren, wetten die vrijwel zonder uitzondering zijn gebaseerd op koloniale ideologieën van hiërarchie en privé-eigendom. Maar zoals *Los Huesos* laat zien, is het verscheuren van de zwarte bladzijden uit het geschiedenisboek makkelijker gezegd dan gedaan.

Los Huesos is gedraaid op 16 mm celluloid film met een ouderwetse Bolex-camera. De vormgeving van de film is een eerbetoon aan de Amerikaanse fotograaf Joel-Peter Witkin (1939), berucht vanwege zijn spookachtige stillevenen van ontbindende lichaamsdelen, en vooral aan Wladyslaw Starewicz (1882-1965), de Pools-Russische maker van de allereerste poppenanimatiefilm, *De Mooie Leukania* uit 1912. De filmmuziek is gecomponeerd door Tim Fain, die veel samenwerkt met Philip Glass. 'In de compositie voor *Los Huesos* zocht ik de botsing tussen oude en nieuwe klankwerelden,' verklaarde hij in een interview. 'In het begin klinkt de muziek uitnodigend en nostalgisch. Joaquín en Cristóbal moedigde me voortdurend aan om de muziek verder te brengen naar onverwachte gebieden. Als je naar de film kijkt, weet je nooit zeker of je nu eerst de muziek hoort of dat het allemaal een gelukkig toeval is.'

Cristóbal León (1980, Santiago, Chili) was deelnemer aan De Ateliers van 2009 tot 2011. Sinds 2007 werkt hij samen met Joaquín Cociña (1980, Concepción, Chili) aan films en gerelateerde werken. Samen hebben ze filmproductiebedrijf Diluvio opgericht, gevestigd in Santiago. Hun films, tekeningen, schilderijen en rekvisieten zijn getoond op filmfestivals en exposities wereldwijd, onder meer in het Guggenheim Museum (New York), de Whitechapel Art Gallery (Londen) en Kunstwerke (Berlijn). Hun eerste, veelgeprezen lange film *La Casa Lobo* ging in première op de 68ste Berlinale in 2018 en werd onderscheiden met de Caligari Film Prize. Hun nieuwste film *Los Huesos* won de prijs voor de Best Short Film op het Venice Film Festival 2021. Het duo wordt vertegenwoordigd door Upstream Gallery (Amsterdam).